

Met dank aan het geweld van de kraakbeweging

(geschreven voor het Witboek kraken)

De 17e eeuwse grachtengordel is voorgedragen in het voorjaar 2008 als Unesco-erfgoed. De grachten zijn hét unique selling point voor Amsterdam. Unesco spreekt van 'Een hoogtepunt en uitdrukking van de grote economische, politieke en culturele bloei van Amsterdam in de Gouden Eeuw'. De grachtengordel past bovendien in het humanistisch concept van de città ideale: concentrische cirkels en radialen rondom het centrale stadsplein.

Had het echter aan de gemeente van Amsterdam gelegen dan hadden we echter een geheel andere binnenstad gehad, een binnenstad met erg veel asfalt, vierbaanssnelwegen, en veel hoogbouw.

Het plan was om achter het centraal station een vierbaans snelweg aan te leggen (met noemde het de IJboulevard), net zoals in andere grote steden moest er uiteraard een vierbaansbinnenringsnelweg komen: de Singel moest daarvoor opgeofferd worden. En om de stad te ontsluiten werd er een snelweg tot het Centraal station bedacht wat (nu de Wibautstraat en Weesperstraat).

Met een beetje fantasie is te bedenken hoe de stad er toch heel anders had uitgezien en totaal niet op de lijst van de Unesco dan zou thuishoren.

Gelukkig was al heel snel het onzalige plan om de singel als binnenring te gebruiken verdwenen. Met de realisatie van het plan om de snelweg te maken tot aan het Centraal station werd in de jaren 70 een begin gemaakt. De hoogbouw drong zich via de Weesperstraat de binnenstad binnen.

Dankzij de rellen om de Nieuwmarkt en het Pintohuis, geïnitieerd door krakers en buurtbewoners, is de bouw van de snelweg gestopt na de Sint Antoniessluis.

Op het moment dat deze rellen plaatsvonden werd er net als nu door pers en overheid met afschuw op het gebruikte geweld gereageerd. Achteraf heeft Amsterdam dat geweld van toen erg gewaardeerd. In 1989 werd op de Sint Antoniessluis een monument onthuld. In het blok is de tekst gehakt: "Tot hier verdween het oude stadspatroon / van hier begon de stadsvernieuwing in deze buurt/ ter herinnering werd dit gedenkteken opgericht."

Omdat er anders niet geluisterd wordt is het blijkbaar noodzakelijk om soms gewelddadig verzet te plegen. En dat verzet is hard nodig om de nietsontziende vastgoedkrachten te reguleren.

De IJboulevard is trouwens na veel protest wat o.a. gedragen werd door kraakgroepen pas in de jaren tachtig van de tekentafel geveegd.

Het geweld van nu staat in geen enkele verhouding tot het geweld wat in de jaren zeventig en begin jaren tachtig plaatsvond. Hoeveel agenten hebben de afgelopen jaren in het ziekenhuis gelegen? Hoeveel schade is er in verhouding met de schade die in miljoenen liep tijdens ontruiming in de jaren tachtig? Met dank aan het geweld van krakers is er een mooie binnenstad, is er een mooie negentien eeuwse gordel, die zijn karakter behouden heeft i.p.v. alleen maar strakke nieuwbouw.

Hessel Dokkum (2008)